

TALE

25-10-2017

Tale til samråd O i Beskæftigelsesudvalget den 25. oktober 2017 om brugsanvisninger og montagevejledninger

J.nr. 2017 - 5860

CAL
Karen Falk Mygind

Det talte ord gælder

Samrådsspørgsmål O er stillet den 4. september 2017 efter ønske fra Christian Juhl (EL):

Samrådsspørgsmål O

I 2016 fik virksomheder i byggeriet ved 160 påbud og vejledninger besked på, at der var noget galt med deres brugsanvisninger og montagevejledninger. Kun ganske få af kravene er stillet til leverandører af byggematerialer. De fleste påbud og vejledninger er givet til arbejdsgivere. Der kan f.eks. være tale om, at der helt mangler brugsanvisninger på stoffer, som bruges på en byggeplads.

Ministeren bedes på denne baggrund redegøre for følgende:

1. Om ministeren finder Arbejdstilsynets praksis vedrørende brugsanvisninger tilfredsstillende?
2. Om ministeren finder det nødvendigt og fornuftigt, at reglerne om brugsanvisninger overholdes?
3. Hvorfor der ikke stilles krav til leverandørerne?
4. Hvordan ministeren vil sikre, at udenlandske arbejdere i Danmark kan forstå brugsanvisningerne?
5. Hvorfor der ikke udstedes bøder ved klare brud på reglerne om brugsanvisninger?

[Indledning]

- Tak for invitationen til samrådet i dag, hvor vi får lejlighed til at drøfte brugsanvisninger og montagevejledninger i byggeriet.
- Det er et utroligt vigtigt emne.
- For det handler om at sikre, at ansatte trygt kan udføre deres arbejde – velvidende, at der er helt styr på sikkerheden.

- Det er der desværre ikke alle steder i dag. Særligt i byggeriet er der store problemer.
- Alt for mange ansatte kommer her alvorligt til skade – nogle så slemt at de mister livet – og det er helt uacceptabelt.
- Ingen mennesker skal risikere deres liv og helbred, når de går på arbejde.
- Situationen kalder på politisk handling. Derfor har jeg for nyligt besluttet at iværksætte en ny tilsynsmetode, som skal være med til at nedbringe ulykker og nedslidning i byggeriet.
- Det har jeg gjort sammen med arbejdsmiljøforligskredsen og med opbakning fra både Dansk Byggeri og BAT-Kartellet.
- Den nye metode betyder, at Arbejdstilsynet i højere grad vil komme på uanmeldt besøg på byggepladser, hvor det farlige arbejde udføres.
- Samtidig skal Arbejdstilsynet være markant mere i dialog med virksomhederne, byggeledelsen og bygherren om planlægning og samarbejde for at forebygge ulykker og nedslidning.

- Indsatsen starter i november – i første omgang som et forsøg. Og jeg ser meget frem til at følge indsatsen, som jeg har høje forventninger til.

[Brugsanvisninger]

- En helt grundlæggende forudsætning for at undgå arbejdsulykker i byggeriet er, at sikkerhedsinstrukserne følges til punkt og prikke.
- Det er fx afgørende, at medarbejderne på byggepladserne ved, hvad de har med at gøre, når de fx skal montere tage, vinduer og stilladser.
- Brugsanvisninger og montagevejledninger er vigtige grundsten til at sikre, at arbejdet på byggepladserne tilrettelægges fuldt forsvarligt.
- For at give et par eksempler. Det nytter ikke noget, at en medarbejder husker høreværnet, hvis man vælger et høreværn, der ikke beskytter mod den type støj, man arbejder i.
- På samme måde er det vigtigt at vide, hvordan formen til en betonstøbning skal samles og afstives, så den ikke bryder sammen, når den fyldes med våd beton.
- Det kan man ikke gætte sig til.

- Fejl og mangler i brugsanvisningerne og montagevejledninger kan have afgørende betydning for, hvordan der arbejdes på byggepladsen. Og det er også en af grundene til, at vi i dag skal drøfte brugsanvisninger.
- En tømrermester er kommet slemt til skade på en byggeplads, fordi han trådte igennem nogle tagplader og faldt fem meter ned. Det må ikke ske.
- Jeg vil derfor gerne starte med at forsikre spørgeren om én ting: Som minister mener jeg, at det både er nødvendigt og fornuftigt, at reglerne om brugsanvisninger overholdes.
- Og det er ikke alene fornuftigt – det er et krav.
- Både arbejdsgivere og leverandører har pligt til at sikre, at brugsanvisninger og montagevejledninger håndteres korrekt.

[Krav til arbejdsgivere og leverandører]

- Det leder mig hen til, hvordan det ansvar løses i praksis.
- Det er først og fremmest arbejdsgivernes ansvar, at sikkerheden er i orden.

- Det er et grundlæggende princip i den måde vi i Danmark sikrer et godt arbejdsmiljø.
- Det er det fordi, arbejdsgiveren kender de konkrete opgaver og forhold på virksomheden. Og derfor har arbejdsgiveren også ansvaret for at instruere medarbejderne, så de kan udføre deres opgaver uden fare for liv og lemmer – og her er brugsanvisningerne en vigtig brik.
- Konkret skal brugsanvisninger anvendes som grundlag for virksomhedernes planlægning af arbejdet med fx farlige stoffer og maskiner.
- Og de skal inddrages, når medarbejderne instrueres i arbejdsopgaverne.
- Arbejdsgiveren kan ofte nøjes med at anvende den brugsanvisning, som leverandøren har udarbejdet. Men kun hvis den er tilstrækkeligt dækkende.
- Hvis arbejdet foregår uforsvarligt, vil Arbejdstilsynet afgive et påbud til arbejdsgiveren. For det er deres ansvar at sikre, at der er styr på sikkerheden.
- Det gælder uanset, om det er danske eller udenlandske medarbejdere: Virksomheden skal sikre,

at de ansatte får den nødvendige viden om sikkerhed på et sprog, som den enkelte forstår.

- Jeg ved, at Arbejdstilsynet har udarbejdet en række foldere om ulykkesrisici på byggepladserne i et let tilgængeligt sprog, der især er målrettet udenlandske ansatte.
- Og jeg har stor tiltro til, at arbejdsgiverne sørger for at sikre, at deres udenlandske ansatte kan indgå i et sikkert og sundt arbejdsmiljø på lige fod med deres danske kollegaer.
- Udover arbejdsgiveren påhviler naturligvis også leverandørerne et ansvar.
- Leverandørerne skal udarbejde en fyldestgørende brugsanvisning for deres produkt, så det kan anvendes fuldt forsvarligt.
- Alle nødvendige aspekter skal belyses, herunder:
 - Hvordan skal produktet anvendes?
 - Hvordan skal det transporteres?
 - Og hvordan skal det vedligeholdes?
- Og det fører Arbejdstilsynet også tilsyn med.
- Hvis Arbejdstilsynet finder alvorlige eller væsentlige mangler i en brugsanvisning, går Ar-

bejdstilsynets Markedsovervågning i dialog med leverandøren.

- I forhold til leverandørerne af såkaldt CE-mærkede produkter [d.v.s. fabrikantens egen erklæring om, at produktet overholder relevante EU direktiver] er vi faktisk også forpligtet af en EU-forordning til at starte med at gå dialogens vej.
- Og der er gode erfaringer med dialogvejen.
- Arbejdstilsynet har oplyst mig, at langt de fleste af leverandørerne retter til, når Markedsovervågningen påpeger fejl og mangler i brugsanvisninger.

[Bødepraksis]

- Derfor er bødekortet heller ikke det første, der trækkes, hvis der er brud på reglerne. Hverken over for leverandører eller arbejdsgivere.
- Der, hvor bødespørgsmålet derimod er relevant, er hvis fx arbejdsgiveren ikke efterkommer Arbejdstilsynets påbud.
- I de tilfælde skal vi selvfølgelig give bøder. For vi kan ikke tolerere, hvis der er arbejdsgivere, der nægter at rette ind.

- Jeg anerkender derfor, at bødeinstrumentet er et vigtigt led i håndhævelsen af arbejdsmiljølovgivningen. Men jeg er dog ikke overbevist om, at de problemer, der adresseres i dagens samråd, vil blive løst af et større bødehæfte.

[Tilfreds?]

- Er jeg så tilfreds med Arbejdstilsynets praksis omkring brugsanvisninger?
- Jeg er tilfreds med, at Arbejdstilsynet fører tilsyn med, om arbejdsgiver og leverandører lever op til deres forpligtelser.
- Når det er sagt, synes jeg, at det er ærgerligt, at jeg skal læse mig til, at konsulenter fra Arbejdsmiljøbussen og Dansk Byggeri oplever, at mange byggematerialer har mangelfulde brugsanvisninger.
- Det er naturligvis ikke acceptabelt – der er behov for højere grad af vidensdeling, så vi i fællesskab kan tage fat på problemet.
- Derfor vil jeg benytte lejligheden til at opfordre arbejdsgivere og ansatte, som oplever mangler i brugsanvisninger eller montagevejledninger, til at kontakte leverandøren eller henvende sig til

Arbejdstilsynet.

- Jeg vil derudover bede Arbejdstilsynet om at kontakte branchens organisationer, så vi kan drøfte omfanget af problemet og vigtigst af alt: hvordan der eventuelt kan strammes op.
- Arbejdstilsynet skal derefter melde tilbage til mig om, hvilke initiativer der eventuelt kan iværksættes overfor leverandørerne.

[Afslutning]

- Jeg vil gerne slutte af med at understrege vigtigheden af, at vi alle gør en ekstra indsats for at styrke sikkerheden ude på landets byggepladser.
- Vi skal have knækket ulykkeskurven i byggeriet – og det kan kun gå for langsomt.
- Der skal være ordentlige arbejdsforhold i Danmark, og det er et fælles ansvar at løfte opgaven.
- Når det handler om brugsanvisninger, er det derfor også vigtigt, at virksomhederne råber op, hvis de oplever brud på reglerne.
- Som nævnt har jeg bedt Arbejdstilsynet om at invitere branchens organisationer til et møde om problemet.

- Jeg håber, de vil tage imod invitationen.
- Tak for ordet.